

אני הייתי מחזיר לפלסטינים 95% מעזה, שכס... חברון... *
נהר הירדן הזעיר והקטן אינו יכול לשרת כסכין – לחתוך את הגוף הפלסטיני לשני חצאים * עמדתו יכולה לשכון בצוותא עם המנטליות של שרון ושמיד לזמן קצר מאוד: אנחנו חלוקים לגבי עתיד המדינה * הסיכויים שישראל או העם היהודי יפכו לנורמלים הינם קטנים מאוד.

מר פרס, האם תעמוד על החזקת כל הגדה המערבית ורצועת עזה?

בפירוש לא.
 האם תוכל לתת לי הגדרה למה שלא יהיה איכפת לך שיובלל במדינה הפלסטינית?

בהכללה רחבה, איוורים צפופים-אוקלוסיים אני הייתי מחזיר לפלסטינים, ללא כל היסוס. רצועות-הקרקע הנחוצות לביטחוננו — אנו נשאיר לעצמנו. לדוגמה, הייתי מחזיר, קרוב לוודאי, 95% מעזה; אני הייתי מוסר שליטה בערים הראשיות בגדה המערבית.

למה אתה מתכוון ב"שליטה"?
 האם אתה תיתן את הערים בחזרה לפלסטינים, כן או לא?
 (היסוס ממושך, ואחר כך):
 כן, אדוני; אני לא רואה שום סיבה מדוע עלינו לנהל את שכס או חברון.

ראיון רענן ר. לוריא

אתה פוליטיקאי מאוד נכון. אני מנסה לתקוע יתד מעבר להליכתך על בהונות בביטויים כמו "לנהל". מה שאתה מתכוון זה: הבה ניתן לערים, כדוגמת שכס וחברון, להיות חלק מהמדינה הפלסטינית, נקודה? אני הייתי מעדיף לקרוא לזה מדינה פלסטינית-ירדנית.

באמת, מר פרס...
 בסדר, בפירוש לא חלק של ישראל... אני הייתי מנסה, במאמץ רב, להשיג אלטרנטיבה לשליטתן-ירדנית-פלסטינית, משום שיש לנו שתי בעיות, שאותן אני רוצה להבהיר: אני מדבר על מצב פוליטי ועל הערכות צבאיות. מבחינה צבאית הייתי רוצה לראות רק שני צבאות: ירדני וישראלי. צבא ירדני נוגע במימי הירדן מהמזרח, וצבא ישראלי נוגע במים מהמערב. או אן, אני רואה כל סיבה

ערך בעינינו. והוא, לראות פדרציה ירדנית-פלסטינית. ניסיוני מראה שכאשר שני צדדים נמצאים באי-הסכמה, התוצאות עשויות להייתן עמדה שלישית, שאף אחד משני הצדדים מעולם לא הציע או לא לקח בחשבון.

כיצד יכולה עמדתך לשכון עם המנטליות הפוליטית של שמיר ושרון?
 היא יכולה לשכון-במשך זמן קצר מאוד. בסיסית, אנחנו חלוקים לגבי עתיד המדינה. אני שייך למפלגה המאמינה בפשרה טרי-טוריאליט — מה שערכים ואמריקאים מכינים "שטהים תמורת שלום". אני אומר זאת

החידה לעשות מדינה ליהודית זה להביא לרוב יהודי. אני לא הייתי נשען על כל אמצעי אחר, שאינו יכול להבטיח את אופיה של ארצנו כמדינה דמוקרטית, ואת אופיה של מדינתנו, אלא בעזרת קיום רוב ברור.

מתי אתה עומד לקום ולומר: "מספיק נדי, זה בריוק מה שמצפוני מכתוב לי, אפילו אם לא אחיה בכל עמדה בקבינט, מצפוני יהיה נקי בעצם עשיית הדבר הנכון?"

ברגע שאחליט להפסיק לעסוק באסטרטגיה ולהפוך למטיף. אני לא מטיף. אני אינני נושא דגש. אני אומר לעמנו פעם אחר פעם: במשך 4000 שנה לא שלטנו בעם הערבי; הבה לא נהיה טיפשים לעשות זאת עתה. אני אומר, הבה נחזיר שטחים תמורת שלום ולמען אופיה המוסרי של ארצנו. הבה נבין כי לפלסטינים יש רצונות משלהם.

בוא ניקח את רמת-הגולן. איזה זה מצב מצב מאוד מעניין, מנקודת מבטך שלך, שכן אין בו כל ערכים, ולכן אין כל צורך, מבחינה חברתית, להיפטר מאוכלוסייה ערבית. אבל אין זה במושגים תנ"כיים "ישראל השלמה". האם יהיה נכון להחזיר את רמת-הגולן?

ובכן, אין אני מרגיש צורך להשמיע את כל ההצטרות בעולם, רק מפני שאתה שואל שאלות, אבל אומר זאת: האספ' אל-אסד הינו, אסטרטגית, המנהיג הערבי הקיצוני ביותר. אינני רואה אותו מתגמש בעתיד הקרוב. כך שהבעיה אינה קיימת. בסיסית, אמרנו שהחלטה 242 מתייחסת לרמת-הגולן גם כן. וההתייחסות תהיה אסטרטגית.

איך אתם יכולים להפוך את החברה הישראלית ואת ישראל ליותר מושבות, הרבה יותר מושבות, לא רק לפוטנציאל המהגרים היהודים מברית-המעצות, שאומרים בבידור כי ברצונם לכת לאמריקה ולא לישראל?

ב-1948 הקסם של ישראל היה הריבונות, החזרת החיים היהודיים לאחר הפסקה של 2000 שנה. ב-1989 הקסם של ישראל מוכח להיות השלום. הצירוף של מדינה, שנוצרה כנגד כלי-הרבה סיכויים, והשלום, המוצג כנגד כלי-הרבה חסדות, הוא הצירוף הרואתי ביותר שאני מסוגל לחשוב עליו.

אבל שלום זה מצב נורמלי, ואין בכך די עבור ישראל להיות "נורמלי". גם ורמונט אינה במצב מילחי-מה עם שכנותיה, דבר שהוא מצב

פרס: "התנחלויות ישראליות יצטרפו לחיות בשילטון"

נורמלי. ישראל חייבת להיות מושג-כת עבור מהגרים בעתיד.

ובכן, הסיכויים שישראל או העם היהודי יהפכו לנורמליים הם מאוד קלושים... (צחוק) — אנו אנשים בלתי-ירדניים. כך היינו, כך כנראה, נישאר. ה"ספציאליטה של הבית" בהקשר לישראל ולעם היהודי הוא ההערפה הברורה של השיפוט הרחני וההישגיות. אני מקווה שישראל תהיה מרכז ללימודים, מרכז רוחני, מרכז ידע, מרכז נוי-קונפורמיסטי, כמובן האינטלקטואלי.

גלויות, ואני אשלם את המחיר בעבור זה.
 שרון טוען כי יש מדינה פלסטינית מזוהה לירדן, ושמיד והוא רוצים לתבוע את כל השטחים בישראל עצמה; כתוצאה מכך — 20 שנים מעכשיו יהיה בישראל רוב ערבי. האם אלה יהיו "פיתרונות הג'ונאים", מנקודת מבטך?

לא. אתה יודע, כמה מהם מניחים, כי התושבים הפלסטינים של הגדה המערבית ורצועת-עזה יישארו לנצח נתונים ירדניים. אם לא תמצא את הפיתרון ירדן עלולה לבטל את אורחותם, ואז הם יהפכו לאזרחי ישראל. היום הם כבר מהווים 38% מהתושבים היושבים בין נהר הירדן ליס-התיכון. וברור, כשאני מדבר על המדינה היהודית, הדרך

לא כך. אני ער לעובדה שאנו נמצאים באי-הסכמה. זו הסיבה מדוע אנו צריכים משאומתן. כשהפלסטינים יבחרו את מנהיגיהם-נציגיהם, הם יבואו עם מערך-הרעיונות שלהם, ואנו נבוא עם מערך-הרעיונות שלנו.
 בסיסית, אתה באמת רוצה "לי שחרר" את ישראל מאיזורים מרוי-בי-אוכלוסייה ערבית, נקודה. נכון או לא נכון?
 כן. בתוספת שלום — אלה הן התוכניות.

אתה מוכן להסכים, בסיכומי של דבר, למדינה פלסטינית שתהיה מפורזת?
 שוב, אני אצטרך להביע את הפיתרון המו-

מדוע נצטרך לשלוט, לנהל, לשלוט — איזה כרטיס שאתה רוצה בחיי העם הפלסטיני. נהר הירדן הזעיר והקטן אינו יכול לשמש כסכין לחתוך את הגוף הפלסטיני לשני חצאים.
 אתם אומרים: ניתן להם בחירות חופשיות. האם אתה באמת מתכוון שהבחירות הקרובות יהיו חופשיות?

כן, מאה אחוז...
 מאה אחוז... בסדר... אבל, מצד שני, אתה מכריז כי מישאלת-ליבך תהיה מדינה פלסטינית-ירדנית. אם, למשל, הפלסטינים שייבחרו יחליטו להיות חלק מנורווגיה, או צריכה להיות זכותם, שכן זו המשמעות של בחירות חופשיות. בשעה שאני מכי-